

European
Commission

ANTWOORDEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE

OP HET SPECIAAL VERSLAG VAN DE EUROPESE REKENKAMER

Bescherming van de EU-begroting: Betere
gebruikmaking van opname op zwarte lijst nodig

Inhoud

I. BEKNOPT ANTWOORD VAN DE COMMISSIE.....	3
a) Algemene inleiding.....	3
b) Standpunt van de Commissie over de belangrijkste opmerkingen en aanbevelingen van de Rekenkamer	4
c) Relevante meest recente ontwikkelingen en volgende stappen	4
II. ANTWOORDEN VAN DE COMMISSIE OP DE BELANGRIJKSTE OPMERKINGEN VAN DE REKENKAMER	5
1. Uitbreiding van het toepassingsgebied van het EDES.....	5
Om de doeltreffendheid van het EDES te vergroten, werkt de Commissie in het kader van de komende herziening van het Financieel Reglement aan een gericht voorstel om het toepassingsgebied van het EDES uit te breiden.	5
2. Het EDES efficiënter maken.....	6
3. Bevordering van het gebruik van het EDES als instrument voor verantwoordingsplicht.....	6
4. Lidstaten, uitsluiting en instrumenten voor datamining.....	7
III. ANTWOORDEN VAN DE COMMISSIE OP DE CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN DE EUROPESE REKENKAMER	8
1. Aanbeveling 1 – Breid het toepassingsgebied van uitsluiting uit	8
De Commissie aanvaardt deze aanbeveling.....	8
2. Aanbeveling 2 – Versterk het systeem voor vroegtijdige opsporing en uitsluiting	9
3. Aanbeveling 3 – Verbeter de monitoring van vroegtijdige opsporing en uitsluiting in het kader van indirect beheer	10
4. Aanbeveling 4 – Breid vroegtijdige opsporing en uitsluiting uit tot gedeeld beheer	11
5. Aanbeveling 5 – Maak beter gebruik van bestaande gegevens en digitale instrumenten.....	11

Dit document bevat de antwoorden van de Europese Commissie op de opmerkingen naar aanleiding van een speciaal verslag van de Europese Rekenkamer, overeenkomstig artikel 259 van het Financieel Reglement, dat samen met het speciaal verslag zal worden bekendgemaakt.

I. BEKNOPT ANTWOORD VAN DE COMMISSIE

a) Algemene inleiding

Het in 2016 ingevoerde systeem voor vroegtijdige opsporing en uitsluiting (Early Detection and Exclusion System, EDES) is gericht op een betere bescherming van de financiële belangen van de EU.

Dit systeem, dat van toepassing is op direct en indirect beheer, heeft geleid tot verbeteringen op het gebied van de toepassing van administratieve sancties, met name wat betreft onafhankelijke beoordelingen van uitsluitingssituaties, eerbiediging van de grondrechten en transparantie ten opzichte van de marktdeelnemers.

Voor een goede werking van het EDES is een gedegen en vruchtbare samenwerking tussen de bevoegde ordonnateurs en de EDES-instantie noodzakelijk. Enerzijds heeft de bevoegde ordonnateur de verplichting om de administratieve procedure in te leiden wanneer hij/zij kennis krijgt van een uitsluitingszaak. De reden hiervoor is dat de bevoegde ordonnateur op de hoogte is van de ondertekende contracten en subsidies, beschikt over een overzicht van de relevante lopende procedures en het recht heeft om onmiddellijke, op een overeenkomst berustende maatregelen te nemen om de financiële belangen van de Unie te beschermen. Anderzijds maakt het systeem het mogelijk om tegen een onbetrouwbare marktdeelnemer op te treden, ook bij gebreke van een definitieve nationale rechterlijke beslissing of een definitief administratief besluit, op basis van een aanbeveling van een gecentraliseerde, interinstitutionele instantie die een voorlopige juridische kwalificatie van de feiten en bevindingen van de zaak geeft.

De EDES-instantie, die wordt voorgezeten door een vaste, onafhankelijke voorzitter op hoog niveau, is vanaf het begin een stuwende kracht achter de harmonisatie om het risico van uiteenlopende interpretaties door verschillende ordonnateurs tegen te gaan.

De EDES-instantie heeft 57 aanbevelingen¹ gedaan, onder meer op grond van de ernstigste soorten wangedrag, waarvan de meeste hebben geleid tot overeenkomstige uitsluitingsbesluiten van de bevoegde ordonnateur.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft de geldigheid van de EDES-procedures bevestigd in twee zaken², waarbij het Hof het systeem en de kenmerken ervan, met inbegrip van de rol van de bevoegde ordonnateur en de autoriteit van de instantie, volledig heeft gehandhaafd.

Tot slot heeft de Commissie op basis van de lessen die sinds de invoering van het systeem zijn getrokken een aantal zwakke punten van het systeem vastgesteld en heeft zij maatregelen opgestart om het systeem doeltreffender te maken door middel van administratieve vereenvoudiging en bewustmakingsacties. Voor sommige verbeteringen zijn echter wetswijzigingen nodig. Daarom heeft de Commissie besloten een voorstel in te dienen, dat naar verwachting in de eerste helft van 2022 zal worden aangenomen, waarin ook enkele van de belangrijkste opmerkingen van de Europese Rekenkamer zullen worden geïntegreerd en dat het algehele systeem verder zal verbeteren.

¹ Van de meer dan 100 verwijzingen.

² Zaken T-672/19, Indico (EU:T:2022:64) en T-652/19, Elevation (EU:T:2022:63).

In deze context is de Commissie ingenomen met het verslag van de Rekenkamer, dat de maatregelen van de Commissie voor de verdere verbetering van het systeem zal ondersteunen (zie verder).

b) Standpunt van de Commissie over de belangrijkste opmerkingen en aanbevelingen van de Rekenkamer

De Rekenkamer erkent dat het EDES een breed scala aan uitsluitingssituaties en gedegen besluitvormingsprocedures omvat.

Het feit dat de diensten van de Commissie weinig uitsluitingen in het systeem hebben geregistreerd, moet worden gezien in het licht van de noodzaak om te zorgen voor een goed evenwicht tussen de bescherming van de financiële belangen van de EU en de noodzaak om het recht van verdediging en andere in het Handvest van de grondrechten verankerde rechten te waarborgen, waarbij het een vereiste is dat het benodigde niveau van gestaafd bewijs (vastgestelde feiten) wordt gecontroleerd middels de uitoefening van het recht om te worden gehoord. Dit is in overeenstemming met het recht op een eerlijke procesgang en het beginsel van de rechtsstaat, rekening houdend met het feit dat een besluit tot uitsluiting aanzienlijke economische en zelfs sociale gevolgen kan hebben voor de entiteiten die uiteindelijk worden uitgesloten. Voorts ligt de verantwoordelijkheid om zaken naar de EDES-instantie door te verwijzen bij de bevoegde ordonnateur die de zaak voorlopig beoordeelt, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van de zaak (bv. de noodzaak om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen, de beoordeling van de corrigerende maatregelen, evenredigheid en de financiële gevolgen).

De Commissie erkent dat er verdere inspanningen moeten worden verricht om de bevoegde ordonnateurs geconsolideerde toegang tot gegevensbronnen te bieden teneinde hen te helpen bij het ontdekken van uitsluitingssituaties, met inachtneming van de juridische en technische belemmeringen.

De Commissie is het er ook mee eens dat het EDES verder moet worden versterkt en zal zich buigen over de bevindingen van de Europese Rekenkamer, met name die met betrekking tot de uitbreiding van het toepassingsgebied van het EDES.

Onze antwoorden op de belangrijkste opmerkingen van de Europese Rekenkamer zijn te vinden in afdelingen II en III. De Commissie aanvaardt de aanbevelingen 1, 2(1), 2(2), 2(4), 2(5), 3, 4 en 5 en aanvaardt aanbeveling 2(3) gedeeltelijk.

c) Relevante meest recente ontwikkelingen en volgende stappen

Na een eerste ambtstermijn, zijn in november 2021 een nieuwe voorzitter en plaatsvervangende voorzitter, respectievelijk mevrouw Isabel Rofes en de heer Igor Ludborzs, gestart met hun werkzaamheden voor de EDES-instantie. Daarnaast is het reglement van orde van de instantie³ gewijzigd om een vertegenwoordiger van het Europees Openbaar Ministerie (EOM) de mogelijkheid te bieden deel te nemen aan de procedures van de instantie (status van waarnemer) wanneer deze zijn gebaseerd op door het EOM verstrekte informatie.

³ Besluit (EU) 2018/1220 van de Commissie van 6 september 2018 betreffende het reglement van orde van de instantie als bedoeld in artikel 143 van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 226 van 7.9.2018, blz. 7), zoals gewijzigd bij Besluit (EU) 2021/1081 van de Commissie van 28 juni 2021 (PB L 234 van 2.7.2021, blz. 99).

Wat de uitbreiding tot gedeeld beheer betreft, neemt de Commissie stappen om dit grote deel van de begroting beter te beschermen, met inachtneming van de delegatie van taken met betrekking tot de uitvoering van de begroting aan de lidstaten overeenkomstig artikel 63, lid 1, van het Financieel Reglement. Voor een gerichte en evenredige uitbreiding van het EDES tot gedeeld beheer, rekening houdend met de afbakening van de verantwoordelijkheden tussen de Commissie en de lidstaten, zijn wetgevingswijzigingen nodig die de Commissie in het kader van de herziening van het Financieel Reglement in de eerste helft van 2022 moet voorstellen.

II. ANTWOORDEN VAN DE COMMISSIE OP DE BELANGRIJKSTE OPMERKINGEN VAN DE REKENKAMER

1. Uitbreiding van het toepassingsgebied van het EDES

Om de doeltreffendheid van het EDES te vergroten⁴, werkt de Commissie in het kader van de komende herziening van het Financieel Reglement aan een gericht voorstel om het toepassingsgebied van het EDES uit te breiden.

Volgens de nieuwe voorgestelde regels zal het EDES zich kunnen richten op drie nieuwe categorieën van rechtssubjecten als deze in een of meer uitsluitingssituaties terechtkomen: i) uiteindelijk begunstigden, ii) gelieerde entiteiten, en iii) natuurlijke personen met controle-, beheer- of vertegenwoordigingsbevoegdheid. Het opnemen van deze nieuwe categorieën van rechtssubjecten in het toepassingsgebied van het EDES is bedoeld om de algehele doeltreffendheid van het systeem te verbeteren door de “alter ego’s” van rechtstreeks uitgesloten marktdeelnemers aan te pakken, aangezien die zonder deze uitbreiding nog steeds zouden kunnen inschrijven op overheidsopdrachten van de EU of anderszins gebruik zouden kunnen maken van EU-middelen.

Daarnaast worden drie nieuwe uitsluitingsgronden toegevoegd, met een passende strafmaat: i) verzuim om mee te werken aan door handhavingsinstanties van de EU uitgevoerde onderzoeken, audits of controles; ii) voordeel halen uit een belangenconflict; iii) aanzetten tot haat en discriminatie.

Bovenstaande wijzigingen zouden de algehele doeltreffendheid van het EDES ten goede komen. Door uitbreiding van het toepassingsgebied en de materiële regels zou het EDES een breder scala aan uitsluitingssituaties kunnen bestrijken en de financiële belangen van de Unie in alle beheersvormen beter kunnen beschermen.

⁴ Zie het deel over “Direct beheer”, paragrafen 21-29, van het speciaal verslag.

2 Het EDES efficiënter maken

Om de efficiëntie van het EDES te vergroten⁵, stelt de Commissie ook voor om in de komende herziening van het Financieel Reglement het volgende op te nemen:

- een versnelde procedure voor zaken die met voorrang moeten worden behandeld, onverminderd het recht om te worden gehoord;
- betere voorwaarden voor kennisgevingen (van brieven en besluiten) in verband met sancties aan onbetrouwbare marktdeelnemers die hun verblijfplaats opzettelijk verhullen om de nadelige gevolgen van hun wangedrag te omzeilen;
- een verplichting voor de persoon of onderneming in een uitsluitingssituatie om door middel van een externe audit of een besluit van een bevoegde nationale of Europese autoriteit aan te tonen dat de genomen corrigerende maatregelen toereikend zijn.

Dergelijke verbeteringen moeten leiden tot snellere uitsluitingsbesluiten en minder administratieve lasten.

3. Bevordering van het gebruik van het EDES als instrument voor verantwoordingsplicht

Om het gebruik van het EDES te bevorderen, worden verschillende acties voorgesteld⁶. Deze omvatten nauwere samenwerking met relevante diensten, zoals OLAF en – meer recentelijk – het EOM, door het vaststellen van werkmethoden en procedures, maar ook het bijstaan van bevoegde ordonnateurs bij het doorverwijzen van gevallen naar de EDES-instantie.

In deze context is een nauwe samenwerking ontstaan tussen DG BUDG, als eigenaar van het systeem, en OLAF, zoals blijkt uit de lopende samenwerking op het gebied van uitwisselingen, de ontwikkeling van richtsnoeren en ad-hocopleidingen om de OLAF-verslagen beter geschikt te maken voor de EDES-procedure. Voor de samenwerking met het EOM wordt reeds een soortgelijke aanpak gevolgd.

Voorts hebben de diensten van de Commissie zich sinds de lancering van het EDES geconcentreerd op het organiseren van opleidingen binnen de EU-instellingen, -organen en -agentschappen om de bekendheid met EDES-procedures te bevorderen en te handhaven.

Om het werk van de bevoegde ordonnateurs bij het verzamelen en doorgeven van relevante informatie over uitsluitingsgevallen te vergemakkelijken, zijn modellen, richtsnoeren en procedures vastgesteld.

De Commissie heeft ook het toezicht door de instelling versterkt, met de monitoring van de follow-up van de aanbevelingen en terugvorderingen⁷ van OLAF als belangrijke stappen om de inleiding van EU-uitsluitingsprocedures te verbeteren.

⁵ Zie het deel over “Direct beheer”, paragrafen 30-34, van het speciaal verslag.

⁶ Zie het deel over “Direct beheer”, paragrafen 36-64, van het speciaal verslag.

⁷ Rekening houdend met de in de OLAF-verordening vastgestelde termijn waarbinnen de lidstaten en de instellingen gevolg moeten geven aan de aanbevelingen van OLAF.

In de toekomst zal de Commissie ernaar streven om haar activiteiten op het gebied van opleiding en begeleiding verder uit te breiden, ook voor de autoriteiten van de lidstaten en de uitvoerende partners⁸.

4. Lidstaten, uitsluiting en instrumenten voor datamining

Met betrekking tot de uitbreiding van het EDES tot de lidstaten⁹ moet worden opgemerkt dat het EDES momenteel het enige uitsluitingssysteem is dat operationeel is op EU-niveau. Hoewel de lidstaten een doeltreffend internecontrolesysteem moeten invoeren ter preventie, opsporing en correctie van onregelmatigheden en fraude, verplicht het EU-recht de lidstaten niet per se tot het opzetten van uitsluitingssystemen.

Omwille van een betere bescherming van de financiële belangen van de Unie op EU-niveau zal de Commissie voorstellen om het EDES doelgericht en evenredig uit te breiden tot gedeeld beheer.

Een dergelijk voorstel zal volledig in overeenstemming zijn met de primaire verantwoordelijkheid van de lidstaten voor het bestraffen en onderzoeken van dergelijke gevallen op nationaal niveau onder gedeeld beheer. Uitsluiting op EU-niveau is echter mogelijk en noodzakelijk wanneer:

- de lidstaten de Commissie via het systeem voor het beheer van onregelmatigheden (Irregularity Management System, IMS) in kennis stellen van elke uitsluitingssituatie met betrekking tot de ernstigste gevallen van wangedrag (fraude, corruptie enz.) die in een definitieve rechterlijke beslissing of een definitief administratief besluit zijn vastgesteld. De Commissie zou dan handelen op basis van dergelijke informatie.
- er bewijs van ernstige gevallen wordt gegeven in het desbetreffende EU-verslag (d.w.z.: OLAF-verslag, audit van de Commissie of verslag van de Rekenkamer) en er derhalve behoefte is aan bescherming van de EU-begroting in afwachting van of bij gebreke van een definitief besluit of een definitieve rechterlijke beslissing dat/die als basis voor een uitsluitingsbesluit kan dienen (wanneer een dergelijk definitief besluit of een dergelijke definitieve rechterlijke beslissing bestaat, moet de instantie haar aanbeveling daar onmiddellijk aan aanpassen).

Voorts zullen de lidstaten verplicht zijn om de EDES-databank te raadplegen en de daarin vervatte uitsluitingsbesluiten uit te voeren. Dit betekent dat zij geen middelen onder gedeeld beheer mogen toekennen aan een in het EDES vermelde persoon of onderneming. De Commissie herinnert aan eerdere wetgevingsvoorstellen langs diezelfde lijnen waarbij de lidstaten werden verplicht om bij de uitvoering van de EU-begroting in gedeeld beheer rekening te houden met de EDES-uitsluiting.

De Commissie is ingenomen met de steun van de Rekenkamer en het Europees Parlement voor een dergelijke uitbreiding van het EDES tot gedeeld beheer.

Tot slot herinnert de Commissie eraan dat zij voorstellen heeft ingediend voor het verbeteren van de kwaliteit en interoperabiliteit van de gegevens die door de lidstaten worden verzameld over

⁸ Zie het deel over "Direct beheer", paragrafen 36-64, van het speciaal verslag.

⁹ Zie het deel over "Direct beheer", paragrafen 36-64, van het speciaal verslag.

ontvangers van EU-middelen wanneer de begroting wordt uitgevoerd in gedeeld beheer en in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, onder meer door het verplichte gebruik van één enkel instrument voor datamining en risicoscores. De overeengekomen wetgeving voorziet echter alleen in een vrijwillig gebruik van het unieke instrument voor datamining en risicoscores.

De Commissie heeft het instrument voor datamining en risicoscores “Arachne” ter beschikking gesteld en verder ontwikkeld. Arachne is in de eerste plaats een databank van ontvangers van EU-middelen en projecten. De Commissie zal het instrument verder moderniseren aan de hand van de nieuwste technologische ontwikkelingen (waaronder kunstmatige intelligentie) en zal het gebruik van Arachne en de nieuwe functies ervan door de lidstaten krachtig blijven bevorderen¹⁰.

In het kader van de komende gerichte herziening van het Financieel Reglement zal de Commissie ernaar streven om de bescherming van de EU-begroting verder te verbeteren, en denkt zij na over een voorstel om het unieke instrument voor datamining en risicoscores te gebruiken voor alle methoden voor de uitvoering van de EU-begroting.

III. ANTWOORDEN VAN DE COMMISSIE OP DE CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN DE EUROPESE REKENKAMER

1. Aanbeveling 1 – Breid het toepassingsgebied van uitsluiting uit

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling.

De Commissie stelt voor om in het Financieel Reglement het toepassingsgebied van het EDES uit te breiden. In dit verband zou het EDES zich moeten kunnen richten op drie nieuwe rechtssubjecten: uiteindelijk begunstigen, gelieerde entiteiten en natuurlijke personen die betrokken zijn bij het wangedrag. De mogelijkheid om deze subjecten uit te sluiten zal worden onderworpen aan individuele beoordelingen, in overeenstemming met de aanbeveling van het Europees Parlement, om bijvoorbeeld onderscheid te maken tussen directe en indirecte betrokkenheid in uitsluitingsituaties teneinde te voorkomen dat entiteiten die geen daadwerkelijke invloed op de betrokkenheid in de uitsluitings situatie hebben uitgeoefend onbillijkerwijze in het EDES worden geregistreerd, overeenkomstig het beginsel van persoonlijke verantwoordelijkheid.

2. Aanbeveling 2 – Versterk het systeem voor vroegtijdige opsporing en uitsluiting

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling gedeeltelijk.

Met betrekking tot de specifieke subaanbevelingen merkt de Commissie het volgende op:

1. De Commissie aanvaardt aanbeveling 2(1).

¹⁰ Zie het deel over “Gedeeld beheer”, paragrafen 73-81 en 82-87, van het speciaal verslag.

De Commissie ontwikkelt momenteel een intern casemanagementsysteem waarmee een overzicht kan worden geboden van lopende en afgesloten gevallen. Het systeem zal worden ontwikkeld met inachtneming van vertrouwelijkheidsvereisten en privacyoverwegingen.

2. De Commissie aanvaardt aanbeveling 2(2).

Onder de vleugels van haar Corporate Management Board heeft de Commissie de aanzet gegeven tot institutioneel toezicht op de doeltreffende werking van het EDES, met name op de follow-up van de verslagen en de aanbevelingen van OLAF inzake vroegtijdige opsporing of uitsluiting en de follow-up van de aanbevelingen van de instantie. De Commissie moet ook zorgen voor institutioneel toezicht met betrekking tot lopende onderzoeken van OLAF¹¹ en het EOM – met volledige inachtneming van eventuele vertrouwelijkheidsvereisten – en met betrekking tot definitieve auditresultaten, mededingingsbesluiten en kennisgevingen van uitvoerende partners. De rol van de bevoegde ordonnateurs en de EDES-instantie bij het harmoniseren van de respons op uitsluitingssituaties moet onverlet blijven.

Waar het gaat om het gebruik van beschikbare gegevensbronnen om uitsluitingsgevallen vast te stellen, zal de Commissie onderzoek doen naar de mogelijkheid om toezicht te houden op de acties van de bevoegde ordonnateurs wanneer informatie over potentiële uitsluitingsgevallen in de betrokken databank wordt geregistreerd. Voor IMS-gegevens worden de bestanden beschikbaar gesteld wanneer de bevoegde ordonnateur een treffer in het systeem vindt en om nadere informatie verzoekt.

3. De Commissie aanvaardt aanbeveling 2(3) gedeeltelijk.

De Commissie baseert zich niet alleen op verklaringen op erewoord. Behalve in de verificatie van dergelijke verklaringen, voorziet de Commissie in een aantal controles achteraf. De Commissie verlangt met name dat de bevoegde ordonnateur de EDES-databank in alle fasen van de procedures controleert voordat het contract wordt ondertekend. Controles achteraf worden ook gewaarborgd door middel van blokkeringswaarschuwingen in ABAC die verband houden met uitgesloten entiteiten voordat betalingen worden verricht. Het systeem zal hen ook waarschuwen als er in het EDES een vroegtijdige opsporing is ingevoerd. Zo kunnen ordonnateurs tijdens de afhandeling van contracten op de hoogte worden gebracht van kwesties in verband met EU-tegenpartijen waarmee zij een lopende contractuele relatie hebben.

De Commissie zal echter de mogelijkheid onderzoeken om een éénloketsysteem op te zetten voor de autoriteiten van de lidstaten, met de ambitie om gebruik te maken van relevante beschikbare gegevens van het EDES, Arachne en gekoppeld aan Summa (de toekomstige toepassing ter vervanging van ABAC) om een maximale bescherming van de EU-begroting te waarborgen door middel van interconnectie, cross-feeding en op AI gebaseerde instrumenten en technieken. Zie ook het antwoord op aanbeveling 5.

4. De Commissie aanvaardt aanbeveling 2(4).

¹¹ De verwijzing naar “ lopende onderzoeken van OLAF” moet worden opgevat als een verwijzing naar administratieve voorzorgsmaatregelen ter bescherming van de financiële belangen van de Unie zoals beschreven in artikel 7, lid 6, van Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 (OLAF-verordening).

Het secretariaat van de instantie heeft verschillende richtsnoeren ontwikkeld om de samenwerking met OLAF en andere diensten te vergemakkelijken met het oog op een maximale doeltreffendheid van de EDES-procedures. Hierbij gaat het om richtsnoeren over het gebruik van verslagen van OLAF¹², richtsnoeren over het effect van uitsluitingen op lopende juridische verbintenissen, interne richtsnoeren voor het EDES enz. De Commissie zal verdere richtsnoeren ontwikkelen voor het gebruik van het EDES.

5. De Commissie aanvaardt aanbeveling 2(5).

De Commissie zal het EDES onder de aandacht blijven brengen, ook binnen andere EU-instellingen en -organen, bij autoriteiten van de lidstaten en bij uitvoerende partners.

3. Aanbeveling 3 – Verbeter de monitoring van vroegtijdige opsporing en uitsluiting in het kader van indirect beheer

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling.

Indirect beheer is gebaseerd op vertrouwen in de regels van de partners en de erkenning van hun administratieve autonomie, beheersverklaringen en daarmee verband houdende auditadviezen. De regels en procedures van de partners worden onderworpen aan een pijlerbeoordeling om ervoor te zorgen dat bijvoorbeeld de uitsluitingsregels van de partner naar tevredenheid hebben gefunctioneerd.

Tegen deze achtergrond zal de Commissie een extra stap zetten om ervoor te zorgen dat haar partners voldoen aan hun verplichting om de Commissie te informeren wanneer wordt vastgesteld dat tegenpartijen zich in uitsluitingssituaties bevinden, door de modellen voor beheersverklaringen te actualiseren en een specifieke verwijzing toe te voegen naar de verplichting om de Commissie in kennis te stellen van vastgestelde fraude en/of onregelmatigheden in toepassing van artikel 142, lid 2, punt e), van het Financieel Reglement. Daarnaast zouden partners die middelen onder indirect beheer uitvoeren kunnen worden herinnerd aan hun kennisgevingsverplichting.

4. Aanbeveling 4 – Breid vroegtijdige opsporing en uitsluiting uit tot gedeeld beheer

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling.

In het kader van de komende herziening van het Financieel Reglement stelt de Commissie een gerichte en evenredige uitbreiding van het EDES naar gedeeld beheer voor, alsook de verplichting voor de lidstaten om de EDES-databank te controleren en bij de toekenning van EU-middelen rekening te houden met de daarin opgenomen uitsluitingen. De gerichte uitbreiding van het EDES tot gedeeld beheer is noodzakelijk om de delegatie van taken met betrekking tot de uitvoering van de begroting aan de lidstaten overeenkomstig artikel 63, lid 1, van het Financieel Reglement te eerbiedigen.

¹² De instructies voor het opstellen van de monitoring van de administratieve aanbevelingen van OLAF en de richtsnoeren voor de monitoring daarvan zijn afgerond en zijn sinds januari 2022 van toepassing.

5. Aanbeveling 5 – Maak beter gebruik van bestaande gegevens en digitale instrumenten

De Commissie aanvaardt deze aanbeveling.

Met betrekking tot de specifieke subaanbevelingen merkt de Commissie het volgende op:

1. De Commissie aanvaardt aanbeveling 5(1).

De Commissie zal een inventarisatie uitvoeren en werkt aan een “proof of concept” om de beschikbaarheid van gegevens vast te stellen. Het resultaat van deze inventarisatie zal echter afhangen van de beschikbaarheid van nationale gegevens.

2. De Commissie aanvaardt aanbeveling 5(2).

De Commissie is voornemens om bij de herziening van het Financieel Reglement het gebruik van de beschikbare nationale gegevens voor te stellen. De Commissie zal de rechtsgrondslag voor het gebruik van andere relevante nationale gegevens die door de lidstaten zijn geregistreerd in het systeem voor het beheer van onregelmatigheden (Irregularity Management System, IMS) om procedures van de EDES-instantie in te leiden, en voor de daarmee verband houdende uitsluitingsbesluiten die door de lidstaten moeten worden gehandhaafd voor uitgaven onder gedeeld beheer, verder uitbreiden. Dit zijn de nationale bronnen die het meest relevant zijn voor de bescherming van de EU-begroting. De Commissie onderzoekt ook of het haalbaar is om het EDES, het IMS en Arachne aan elkaar te koppelen. Vanwege de nationale regels, met name op het gebied van gegevensbescherming, kan de Commissie geen gegevens verzamelen en hergebruiken zonder een behoorlijke procedure.

3. De Commissie aanvaardt aanbeveling 5(3).

De Commissie zal het geïntegreerde IT-systeem voor datamining en risicoscores Arachne, dat zij ter beschikking heeft gesteld van de autoriteiten van de lidstaten die de EU-begroting uitvoeren, verder ontwikkelen. Deze ontwikkelingen zullen nieuwe kenmerken en functies omvatten, zoals een ex-antemodule, ontwikkelingen in het GLB en nieuwe risico-indicatoren om rekening te houden met gegevens over de uiteindelijk begunstigden. De Commissie zal ook naar streven naar het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid en, voor zover de lidstaten nationale gegevens beschikbaar stellen, de interoperabiliteit ervan met andere nationale en EU-gegevensbronnen die relevant zijn voor de uitvoering van de EU-begroting. In het kader van de komende gerichte herziening van het Financieel Reglement zal de Commissie ernaar streven om de bescherming van de EU-begroting verder te verbeteren, en denkt zij na over een voorstel om het unieke instrument voor datamining en risicoscores te gebruiken voor alle methoden voor de uitvoering van de EU-begroting.

4. De Commissie aanvaardt aanbeveling 5(4).

De Commissie is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van EU-uitsluitingsbesluiten in de EDES-databank en streeft naar een maximale bevordering van het instrument. De Commissie zal ook verdere stappen zetten om op institutioneel niveau het gebruik van Arachne, het geïntegreerde IT-instrument voor datamining en risicoscores, te bevorderen.

5. De Commissie aanvaardt aanbeveling 5(5).

Zie het antwoord op aanbeveling 5(3).

